

KOPPELING VAN ADMINISTRATIEVE DATABANKEN VOOR ONDERZOEKSDOELEINDEN, ALS ALTERNATIEF VOOR OF AANVULLING OP EEN VOLKSTELLING

Frank Robben, Kruispuntbank Sociale Zekerheid (België)

De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) werd in 1991 opgericht met de opdracht om tussen de meer dan 2.000 Belgische instellingen van sociale zekerheid een netwerk te spannen voor elektronische gegevensuitwisseling. Over dit netwerk kunnen de aangesloten instellingen onderling gegevens opvragen of meedelen die nodig zijn voor de vaststelling van de sociale uitkeringen of bijdragen. Op die manier wordt de sociaal verzekerde, zijn werkgever en zijn gemeente ontlast van heel wat administratieve formaliteiten, en wordt de dienstverlening aan de sociaal verzekerde verbeterd en versneld. Om vlot gegevens te kunnen uitwisselen, wordt een sociaal verzekerde in alle gegevensbanken aangesloten op het netwerk van de Kruispuntbank geïdentificeerd aan de hand van een uniek identificatienummer, het identificatienummer sociale zekerheid (INSZ)¹. Op basis van dat gemeenschappelijke identificatienummer kunnen natuurlijk ook gegevens uit de gegevensbanken van de onderscheiden instellingen van sociale zekerheid worden samengebracht met het oog op beleidsondersteuning. De Kruispuntbank heeft overigens ook op dat vlak van de wetgever een belangrijke opdracht meegekregen. De voorbije jaren werden heel wat onderzoeksprojecten ondersteund door de aanlevering van geanonimiseerde informatie verworven door de koppeling van gegevensbanken van instellingen van sociale zekerheid en het Rijksregister².

Steeds meer stemmen gaan op om de volkstelling als methode voor de inzameling van gegevens met het oog op beleidsondersteuning minstens gedeeltelijk te vervangen door de koppeling van administratieve gegevensbanken. Vanuit de ervaring in de sector van de sociale zekerheid, werd ik aangezocht om op deze conferentie deze thematiek te behandelen. Mijn tekst is in drie delen opgesplitst. Vooreerst geef ik een summier overzicht van de voornaamste gegevensbanken waaruit m.i. bepaalde informatie zou kunnen worden gedestilleerd die nu wordt

-
- ¹ Het identificatienummer sociale zekerheid (INSZ) is het rijksregisternummer voor de natuurlijke personen die in dat register ingeschreven zijn, of een nummer toegekend door de Kruispuntbank, het zgn. KSZ-nummer, voor de personen waarover gegevens worden bijgehouden in de Kruispuntbankregisters (voor meer uitleg over deze registers, zie voetnoot 3).
 - ² Voor een aantal voorbeelden van dergelijke onderzoeken, zie de activiteitenverslagen van de Kruispuntbank over de periodes 1991-1993 en 1994-1995.

opgevraagd via de volkstelling. Daarna poog ik de voordelen te beschrijven van het gebruik van administratieve gegevensbanken in vergelijking met de volkstelling. In een derde deel beschrijf ik, alvorens te besluiten, de voorwaarden waaraan volgens mijn moet worden voldaan opdat administratieve gegevensbanken effectief zouden kunnen worden aangewend voor beleidsondersteuning.

1. Overzicht van de administratieve gegevensbanken waaruit informatie zou kunnen worden gedestilleerd die nu wordt opgevraagd via de volkstelling

Heel wat gegevens die werden opgevraagd bij de volkstelling van 1991, zouden kunnen worden betrokken uit administratieve gegevensbanken. Meer concreet komen volgende gegevensbanken als informatieleverancier in aanmerking :

- het Rijksregister, zo nodig aangevuld met de Kruispuntbankregisters³, kan *basisidentificatiegegevens* verstrekken, met inbegrip van de *samenstelling van het gezin*;
- vanuit de verschillende gegevensbanken beschikbaar bij de instellingen van de sociale zekerheid kan via de Kruispuntbank geïntegreerde informatie worden bekomen over de *arbeidsinkomsten en de tewerkstellingssituatie*⁴ van werknemers en ambtenaren, *het sociaal statuut en de sociale zekerheidsuitkeringen*⁵;
- gegevens over de *werkzoekenden* kunnen betrokken worden uit de gegevensbanken van de VDAB, de BGDA en de FOREM;

³ De Kruispuntbankregisters zijn een gegevensbank met basisidentificatiegegevens, die door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid wordt bijgehouden over alle natuurlijke personen, die niet in het Rijksregister zijn ingeschreven, maar die wel gekend zijn in de sociale zekerheid. Het betreft, in de mate dat ze door instellingen van sociale zekerheid gekend zijn, volgende gegevens, inclusief de historiek: de naam en de voornamen, de geboorteplaats en -datum, het geslacht, de nationaliteit, het verblijfs- en betalingsadres, de plaats en datum van overlijden en de burgerlijke staat.

⁴ De informatie over de arbeidsinkomsten en de tewerkstellingssituatie die in de sector van de sociale zekerheid beschikbaar is, is deze die trimestrieel wordt aangegeven door de werkgevers aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) of de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Plaatselijke en Provinciale Overheidsdiensten (RSZPPO). Per werknemer gaat het meer bepaald om de aanduiding van zijn werkgever en sector van tewerkstelling, evenals om de per kwartaal geaggreerde informatie over de uitbetaalde lonen, gepresteerde arbeidsdagen en genoten gelijkgestelde dagen. Voor deeltijdse werknemers zijn tevens de gepresteerde arbeidsuren beschikbaar, en kan worden afgeleid welk percentage van een voltijdse tewerkstelling door de deeltijdse werknemer wordt gepresteerd.

⁵ Onder informatie omtrent het sociaal statuut en de sociale zekerheidsuitkeringen wordt verstaan de situatie waarin de betrokkene zich bevindt en de eventuele uitkeringen waarop hij recht heeft in de onderscheiden sectoren van de wettelijke sociale zekerheid, zijnde de werkloosheidsverzekering, de ziekte- en invaliditeitsverzekering, de pensioenen, de gezinsbijslagen, de arbeidsongevallen-verzekering en de beroepsziektenverzekering.

- informatie over *scholieren en studenten* is beschikbaar bij de Gemeenschappen;
- het kadaster kan informatie leveren over de *kenmerken van de woningen*;
- de Dienst Inschrijving van Voertuigen kan gegevens ter beschikking stellen over een aantal *vervoermiddelen*.

De vermelde gegevensbanken kunnen echter niet alle informatie aanleveren waarnaar werd gepeild tijdens de recentste volkstelling. Volgende gegevens lijken bijvoorbeeld in geen enkele administratieve gegevensbank systematisch beschikbaar:

- bepaalde informatie over het gevolgde onderwijs (kleuteronderwijs, beroepsopleidingen, ...);
- informatie over het behaalde onderwijsniveau of diploma;
- informatie over de het woon-werk⁶- en het woon-schoolverkeer;
- bepaalde gedetailleerde gegevens over de werkomstandigheden (functie, afdeling, contacten met klanten, ...);
- bepaalde woningeigenschappen (soort afvoersysteem, hoofdzakelijke wijze van verwarming, ...).

In de mate dat dergelijke gegevens voor een degelijke beleidsondersteuning nodig blijken, zullen deze dus niet uit administratieve gegevensbanken kunnen worden betrokken, en op een andere wijze moeten worden ingezameld. De vraag kan daarbij wel worden gesteld of dit dient te gebeuren via een volkstelling waarbij via een specifiek formulier informatie wordt gevraagd bij de hele bevolking, dan wel of niet beter andere methoden worden aangewend, zoals steekproefenquêtes of het stellen van bijkomende vragen op bestaande administratieve documenten.

2. Voordelen bij het gebruik van bestaande administratieve gegevensbanken

Het betrekken van informatie voor beleidsondersteuning uit administratieve gegevensbanken heeft een aantal onmiskenbare voordelen ten opzichte van de inzameling van dergelijke informatie via de volkstelling.

Vooreerst is er het *kosten*aspect. De kostprijs van het houden en verwerken van de volkstelling van 1991 bedroeg 1,6 miljard BF. Via moderne technieken van datawarehousing is het mogelijk tegen een vrij lage kostprijs statistische verwerkingen uit te voeren op massieve administratieve gegevensbanken. Dit blijkt bijvoorbeeld in concreto uit de toepassing van dergelijke technieken op de loon- en arbeidstijdgegevensbank van de Rijksdienst van Sociale Zekerheid (RSZ).

⁶ In de gegevensbanken van de instellingen van sociale zekerheid is immers geen systematische informatie beschikbaar over de exacte plaats van tewerkstelling, maar enkel over sociale zetel van de werkgever.

De toepassing van dergelijke technieken op administratieve gegevensbanken kan dus zeker heel wat uitgaven besparen.

Een tweede voordeel betreft de *verminderde last* voor de bevolking. De overheid moet zich tot doel stellen gegevens die ze nodig heeft slechts één maal op te vragen bij de burger of diens werkgever. Wanneer andere overheidsinstellingen dan degene die informatie heeft opgevraagd, dezelfde informatie nodig hebben, moeten deze ertoe aangezet worden deze in de eerste plaats op te vragen bij de instelling die hierover reeds beschikt, eerder dan de burger of diens werkgever opnieuw lastig te vallen. Dit is trouwens de basisfilosofie die ten gronde ligt aan de oprichting van netwerken zoals dat van de Kruispuntbank, en kadert in doelstellingen van de Regering tot administratieve vereenvoudiging. In dat licht mag worden verwacht dat bij specifieke enquêtes met het oog op beleidsondersteuning niet wordt gepeild naar informatie die reeds had kunnen worden betrokken uit administratieve gegevensbanken.

Ten derde is er de *snelle en permanente beschikbaarheid* van de gegevens. In tegenstelling tot een volkstelling, waarvan de verwerking heel wat tijd in beslag neemt, is een levend systeem van gekoppelde administratieve gegevensbanken, voorzien van de hogervermelde datawarehousetoepassingen, in staat om op een korte tijdspanne up to date informatie te verstrekken. Bovendien is deze informatie continu beschikbaar, en niet beperkt tot één momentopname om de tien jaar, zoals bij een volkstelling. Dit leidt zeker tot een betere ondersteuning van longitudinaal onderzoek.

Tenslotte biedt het gebruik van informatie afkomstig uit administratieve gegevensbanken het voordeel dat kan worden gewerkt met gegevens die in het licht van hun normaal gebruik aan heel wat consistentie- en juistheidscontroles zijn onderworpen, zodat ze allicht *meer betrouwbaar* zijn dan informatie ingezameld via enquêtes.

3. Voorwaarden waaraan moet voldaan zijn om een nuttig gebruik te kunnen maken van administratieve gegevensbanken

Opdat gegevens afkomstig uit administratieve gegevensbanken zouden kunnen worden aangewend voor beleidsondersteuning, moet voldaan zijn aan een aantal voorwaarden, waarvan er in wat volgt een aantal worden beschreven.

3.1. De beschikbaarheid van gemeenschappelijke identificatiesleutels in de onderscheiden gegevensbanken

Het gebruik van gegevens uit onderscheiden administratieve gegevensbanken voor beleidsondersteuning veronderstelt dat deze gegevens op een betrouwbare wijze met mekaar in relatie kunnen worden gebracht. Daartoe moeten de

entiteiten waarover informatie moet worden gekoppeld, in casu voornamelijk natuurlijke personen, aldus in de onderscheiden gegevensbanken op een betrouwbare wijze geïdentificeerd kunnen worden aan de hand van een gemeenschappelijke sleutel. In heel wat administratieve gegevensbanken worden natuurlijke personen geïdentificeerd aan de hand van het rijksregisternummer, zodanig dat aan deze voorwaarde in ruime lijkt te zijn voldaan. Probleem is evenwel dat het gebruik van het rijksregisternummer zeer strict is gereguleerd en het gebruik ervan voor beleidsondersteuning onderworpen is aan zeer complexe procedures. Op dit vlak verdient de wetgeving te worden aangepast.

Bovendien beschikt niet elke natuurlijke persoon, die in de administratieve gegevensbanken is gekend, over een rijksregisternummer. Het Rijksregister kent immers enkel nummers toe aan personen die zijn ingeschreven in de bevolkings- of vreemdelingenregisters van een Belgische gemeente of consulaire post. Voor grensarbeiders bijvoorbeeld, die in België werken, maar in het buitenland wonen, bestaat aldus geen rijksregisternummer. Binnen de sociale zekerheid wordt aan dergelijke personen een uniek nummer toegekend door de Kruispuntbank, dat als identificatiesleutel wordt gebruikt in de gegevensbanken van alle instellingen van sociale zekerheid, maar niet daarbuiten.

3.2. Voldoende volledigheid en kwaliteit van de administratieve gegevensbanken

De inzetbaarheid van administratieve gegevensbanken voor onderzoeksondersteuning is bovendien afhankelijk van de volledigheidsgraad en de kwaliteit van de erin opgenomen gegevens.

De *volledigheidsgraad* van een gegevensbank zal vooreerst sterk afhangen van het feit of de opname van bepaalde gegevens in de gegevensbank wettelijk verplicht, dan wel vrijwillig is: de volledigheidsgraad in geval van verplichte opname zal immers veel hoger liggen. In de meeste administratieve gegevensbanken die hoger werden aangegeven als potentiële informatiebronnen, is de opname wettelijk verplicht. Wel zal er, om voldoende volledige gegevens te bekomen, rekening mee moeten gehouden dat dezelfde soorten gegevens over verschillende categorieën van personen vaak verspreid liggen over verschillende gegevensbanken. Men denke bijvoorbeeld aan gegevens over de tewerkstelling, die verspreid ligt over gegevensbanken van de RSZ (voor de werknemers en het personeel van federale en regionale overheidsdiensten), de RSZPPO (voor de personeelsleden van provincies en gemeenten) en de RSVZ (voor de zelfstandigen). In dat geval moet dus goed worden nagegaan hoe, door koppeling van gegevens uit verschillende gegevensbanken, kan worden gekomen tot voldoende volledige informatie.

Dit vergt een goed inzicht in de exacte inhoud van elke gegevensbank, enerzijds om hiaten of overlappingsen te vermijden, en anderzijds om vergelijkbare informatie te kunnen betrekken uit elk van de gegevensbanken.

Inzake de *kwaliteit* van de gegevens mag worden verwacht dat administratieve gegevensbanken in het algemeen meer waarborgen bieden dan informatie ingezameld in het kader van een volkstelling. De gegevens worden immers gecontroleerd in het licht van de toepassing van de wetgeving waarvoor de administratieve gegevensbank wordt beheerd. Daarbij dient wel voor ogen te worden gehouden dat deze controles, evenals de updatingsfrequentie van de gegevens, doorgaans uitsluitend afgestemd zijn op het normale doel van de administratieve gegevensbank, en niet op de ontsluiting ervan voor beleidsondersteuning. Wil men komen tot een gestructureerd systeem van ontsluiting van administratieve databanken voor onderzoekdoeleinden, zou best worden geëvolueerd naar een situatie waarbij onderzoeksondersteuning uitdrukkelijk wordt gedefinieerd als één van de doeleinden van de gegevensbanken, en in functie daarvan zo nodig specifieke bijkomende controles of een hogere updatingsfrequentie kunnen worden voorzien.

Een andere bedenking bij de kwaliteitswaarde van de gegevens in administratieve gegevensbanken is dat niet kan worden uitgesloten dat de informant zijn gegevens manipuleert in functie van de doeleinden van de gegevensbank. Vraag is evenwel of dit, alle normale controles in acht genomen, aanleiding kan geven tot een vertekening van de beleidsondersteunende informatie. Deze kans lijkt mij eerder gering.

3.3. Afleidbaarheid van de statistische informatie

Om gegevens uit verschillende administratieve gegevensbanken zinvol met mekaar in verband te kunnen brengen voor onderzoeksondersteuning, moet een minimale overeenstemming bestaan tussen de concepten, waardenklassen en tijdsindelingen die in de diverse gegevensbanken worden gehanteerd. Anders kan de gewenste statistische informatie uit de gegevensbanken niet worden afgeleid. Hier situeert zich allicht één van de moeilijkste problemen. Wat wordt doorheen de onderscheiden gegevensbanken verstaan onder een gezin, een arbeidsdag of het loon? Over welke tijdsperiodes worden gegevens geaggregeerd?

Bij een doorgedreven gebruik van administratieve gegevensbanken voor onderzoeksondersteuning is het absoluut noodzakelijk op deze vlakken standaarden uit te werken of minstens tijdig afspraken te maken met de gegevensbankbeheerders, waarmee zij kunnen rekening houden bij de inzameling en opslag van de gegevens. Hopelijk werpen de inspanningen die op dit ogenblik binnen de sociale zekerheid en de fiscaliteit op til staan om een aantal basisbegrippen zoveel mogelijk te harmoniseren, ook op dit vlak vruchten af.

3.4. Een aangepast organisatorisch kader

Wil men op korte of middellange termijn komen tot een geïntegreerde ontsluiting van administratieve gegevensbanken voor onderzoeksondersteuning, is het absoluut noodzakelijk dat daartoe een vast organisatorisch kader uitgewerkt wordt. Vooreerst zou op hoog niveau een overlegstructuur moeten ingesteld worden waarbinnen tussen de onderscheiden gegevensleveranciers en gegevensgebruikers duidelijke afspraken worden gemaakt inzake welke informatie op welke tijdstippen langs welke kanalen moet worden aangeleverd. Specifiek moet daarbij worden nagegaan op welk niveau de gegevens geanonimiseerd worden: geschiedt dit bij de beheerders van de administratieve gegevensbanken, bij netwerkbeheerders zoals de Kruispuntbank, bij het Nationaal Instituut voor de Statistiek of nog elders? In elk geval is het onaanvaardbaar dat massieve hoeveelheden persoonsgegevens in de naam van onderzoeksondersteuning op een ondoordachte wijze overal zouden circuleren.

Deze overlegstructuur zou bovendien de leiding moeten hebben over een cel die belast wordt met de voorbereiding en de coördinatie en opvolging van de praktische implementatie van de gemaakte afspraken. Zij zou bv. behoeften- en doenbaarheidsanalyses moeten verrichten m.b.t. de op te zetten gegevensuitwisselingen, moeten toezien op het concreet aanleveren van gegevens afkomstig uit de verschillende bronnen en een controle moeten uitoefenen op de kwaliteit en de volledigheid, of minstens de representativiteit, van de verkregen gegevens.

3.5. Een aangepast wettelijk kader

De ontsluiting van administratieve gegevensbanken voor onderzoeksondersteuning vereist een aangepast wettelijk kader dat nu nauwelijks voorhanden is.

Vooreerst zouden specifieke regels moeten worden voorzien inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij het gebruik van persoonsgegevens voor onderzoeksdoeleinden. Hoewel algemeen wordt erkend dat dergelijke regeling in België dringend nodig is, laat zij nog steeds op zich wachten. Het gevolg is dat onderzoekers de regeling inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (terecht) als een grote hinderpaal ervaren. De uit te vaardigen regeling dient m.i. te worden gestoeld op het principe dat onderzoek zoveel mogelijk moet worden verricht op basis van geanonimiseerde gegevens, zij het met de mogelijkheid om, zo nodig⁷, terug te kunnen (laten) grijpen naar de achterliggende persoonsgegevens. De koppeling van persoonsgegevens uit verschillende administratieve gegevensbanken kan geschieden door een overheidsinstelling die de nodige waarborgen biedt inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, waarna de gekoppelde gegevens, voorzien van een fictief

⁷ Bijvoorbeeld in het kader van een follow-up onderzoek of in geval van betwisting van de onderzoeksresultaten.

nummer per persoon, en uitgedrukt in voldoende ruime waardenklassen om een heridentificatie onmogelijk te maken, worden overgemaakt aan de onderzoekers. De link tussen het fictief nummer per persoon en zijn reële identificatiesleutel kan evenwel worden bijgehouden door de instelling die instond voor de koppeling van de gegevens. In de gevallen waar onderzoek toch de beschikbaarheid van persoonsgegevens vereist, zou de regeling moeten voorzien in een precisering van het doelbindingsprincipe en het evenredigheidsbeginsel naar de onderzoekssector toe. Hierbij zou moeten worden aangegeven hoe vaag of precies onderzoekers hun onderzoeksdoeleinden moeten definiëren om gegevens te mogen verwerken en hoe geëvalueerd wordt welke gegevens relevant zijn voor dat doel.

Naast het wettelijke kader inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, is het echter wenselijk ook een aantal andere principes wettelijk vast te leggen. Zo zou klaarheid worden geschapen inzake de taakverdeling tussen de onderscheiden gegevensleveranciers, eventuele tussenkomende instanties zoals de Kruispuntbank en het Nationaal Instituut voor de Statistiek. In de opdrachtomschrijving van de onderscheiden gegevensleveranciers zou het aanleveren van onderzoeksondersteunende statistieken uitdrukkelijk moeten worden vermeld, zodanig dat zij over een wettelijke basis beschikken om hiertoe de nodige personele en infrastructurele middelen te voorzien. Nu wordt het ter beschikking stellen van statistische informatie voor externe onderzoeken al te weinig omschreven als behorende tot de wettelijke opdrachten van een overheidsdienst, zodanig dat dit als niet prioritair wordt beschouwd.

Tenslotte zou ook wettelijk moeten worden voorzien in een coherente vergoedingsregel waarbij hetzij alles gratis verloopt, hetzij dezelfde vergoedingsregels gelden voor iedereen. De huidige situatie waarbij sommige instanties voor gegevens moeten betalen en andere voor dezelfde gegevens niet, is onhoudbaar.

3.6. Doenbaarheid voor de gegevensleveranciers

Het hoofddoel van administratieve gegevensbanken is en blijft de ondersteuning van de operationele opdrachten waarmee de betrokken overheidsdienst is belast. De vervulling van deze opdrachten mag niet in het gedrang worden gebracht door de wil tot gebruik van deze gegevensbanken voor onderzoeksondersteuning. Dit veronderstelt vooreerst dat de informatiebehoefte met het oog op de onderzoeksondersteuning zoveel mogelijk op een gestructureerde wijze in kaart worden gebracht, zodat hierop tijdig kan worden ingespeeld op basis van duidelijke behoeftenanalyses. Niets is voor een beheerder van een administratieve gegevensbank vervelender en minder efficiënt dan permanent te worden bestookt met ad hoc aanvragen om statistische informatie vanuit alle mogelijke hoeken. De hogervermelde overlegstructuur zou de nodige initiatieven moeten nemen om te komen tot een stroomlijning van de gegevensbehoefte, waarbij een bijzondere aandacht wordt besteed aan de kosten-batenanalyse en aldus afgewogen wordt of

de kost van het opvragen van bepaalde gegevens wel opweegt tegen de meerwaarde inzake onderzoeksondersteuning die hiermee wordt gecreëerd. Om het werk van de gegevensleveranciers zo eenvoudig mogelijk te houden, en dus de snelheid van reactie te verhogen, is het wenselijk dat aan deze leveranciers zo weinig mogelijk voorverwerking van informatie wordt gevraagd, tenzij deze natuurlijk nodig is met het oog op het beschermen van de persoonlijke levenssfeer. Om de goodwill tot medewerking te verhogen is het daarenboven zinvol dat gezocht wordt naar een gedeeld belang tussen de gegevensleverancier en de gegevensgebruiker. Een zinvolle feedback, zowel over de kwaliteit van de gevraagde gegevens als over de resultaten van het onderzoek, kan een goede samenwerking zeker bevorderen.

4. Besluit

De koppeling van administratieve gegevensbanken is een zeer nuttig alternatief voor de volkstelling als middel voor de aanlevering van informatie ter ondersteuning van wetenschappelijk onderzoek. Het kost minder, bezorgt de bevolking minder last en leidt tot een snellere en veel continuere beschikbaarheid van de voorgecontroleerde gegevens. Niet alle gegevens die actueel via een volkstelling worden opgevraagd, kunnen echter worden betrokken uit administratieve gegevensbanken. Allicht kunnen ze echter efficiënter en goedkoper worden verkregen via specifieke enquêtes bij steekproefpersonen dan via een algemene volkstelling.

Wil men de koppeling van administratieve gegevensbanken ook in concreto kunnen aanwenden als gedeeltelijk alternatief voor de volkstelling ter ondersteuning van wetenschappelijk onderzoek, dienen evenwel een aantal voorwaarden te worden vervuld, gaande van het zorgen voor gemeenschappelijke identificatiesleutels over het onderling afstemmen van concepten tot de uitwerking van een wettelijk kader. Een onderzoek van elk van deze voorwaarden leidt tot de slotsom dat deze perfect vervulbaar zijn, maar daartoe dan zo spoedig mogelijk coherente initiatieven moeten worden genomen. Daartoe is er nood aan een gestructureerd overleg tussen het Nationaal Instituut voor de Statistiek, de onderzoekswereld, de gegevensbankleveranciers en de Commissie ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer, waarbij wordt nagegaan wat haalbaar is, dit als concreet alternatief wordt uitgewerkt en de geleidelijke implementatie ervan wordt gestuurd. Deze implementatie moet worden gecoördineerd door een cel van een aantal mensen die op pragmatische manier werk maken van een aantal projecten die als prioritair beschouwd worden. Zoniet is dit alternatief niet voldoende snel operationeel om een volgende volkstelling te vermijden. In elk geval moet men er hierbij naar streven om bestaande gegevensbanken via netwerken op een geïntegreerde manier toegankelijk te maken, eerder dan over te gaan tot de oprichting van nieuwe gegevensbanken specifiek gericht op onderzoeksondersteuning. Dergelijke oplossing is immers niet

meer van deze tijd, want ze leidt tot onnodige redundantie van gegevens met alle gekende gevolgen inzake gebrekkige kwaliteit en kostenverhoging.